

INTERNACIONALIZACIJA UNIVERZE V MARIBORU – NEKAJ PRIMEROV AKADEMSKEGA SODELOVANJA V MEDNARODNEM PROSTORU

POLONA TOMINC, ROBERT PRESKER, MLADEN KRALJIĆ,
JOCA ZURC, VESNA RIJAVEC, JELENA KRIVOGRAD,
ANJA ŽNIDARŠIČ MOHORIČ, PETRA GORJANC,
POLONA ŠPRAJC, IGOR AREH

Univerza v Mariboru, Maribor, Slovenija
polona.tominc@um.si, robert.presker@um.si, mladen.kraljic@um.si, joca.zurc@um.si,
vesna.rijavec@um.si, jelena.krivograd@um.si, anja.znidarsic@um.si, petra.gorjanc@um.si,
polona.sprajc@um.si, igor.areh@um.si

Poglavje o internacionalizaciji na Univerzi v Mariboru obravnava ključne strategije in dosežke v mednarodnem sodelovanju univerze skozi desetletja. Poudarja prehod od prvih korakov v mednarodni akademski svet do razvoja robustnih programov, kot sta Erasmus in CEEPUS, ki so povečali mednarodno mobilnost študentov in zaposlenih. Univerza se osredotoča na vključevanje tujih študentov in razvijanje študijskih programov v tujih jezikih, s čimer krepi svojo globalno prisotnost. Univerza krepi internacionalizacijo na vseh področjih svojega delovanja, kar prispeva k povečevanju njene akademske odličnosti. Strategija internacionalizacije, ki temelji na vključevanju medkulturnih vsebin v kurikulum in izboljšanju digitalne mobilnosti, omogoča Univerzi v Mariboru, da ostaja konkurenčna in relevantna v dinamičnem globalnem visokošolskem izobraževalnem in raziskovalnem prostoru.

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.1.2025.9](https://doi.org/10.18690/um.1.2025.9)

ISBN
978-961-299-000-8

Ključne besede:
strategije
internationalizacija,
evropski visokošolski
prostor,
mednarodno sodelovanje,
programi mobilnosti,
izzivi internacionalizacije

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.1.2025.9](https://doi.org/10.18690/um.1.2025.9)

ISBN
978-961-299-000-8

INTERNATIONALIZATION OF THE UNIVERSITY OF MARIBOR – SOME EXAMPLES OF ACADEMIC COOPERATION IN THE INTERNATIONAL ENVIRONMENT

POLONA TOMINC, ROBERT PRESKER, MLADEN KRALJIĆ,
JOCA ZURC, VESNA RIJAVEC, JELENA KRIVOGRAD,
ANJA ŽNIDARŠIČ MOHORIČ, PETRA GORJANC,
POLONA ŠPRAJC, IGOR AREH

University of Maribor, Maribor, Slovenia
polona.tominc@um.si, robert.presker@um.si, mladen.kraljic@um.si, joca.zurc@um.si,
vesna.rjavec@um.si, jelena.krivograd@um.si, anja.znidarsic@um.si,
petra.gorjanc@um.si, polona.sprajc@um.si, igor.areh@um.si

Keywords:

internationalization
strategies,
European Higher
Education Area,
international cooperation,
mobility programmes,
challenges of
internationalization

The chapter on internationalization at the University of Maribor examines key strategies and achievements in the institution's international collaboration over the decades. It highlights the transition from the university's initial steps in the international academic sphere to the development of robust programmes such as Erasmus and CEEPUS, which have significantly enhanced student and staff mobility. The university places a strong emphasis on integrating international students and developing study programmes in foreign languages, thereby strengthening its global presence. Internationalization is fostered across all areas of the university's operations, contributing to its academic excellence. The internationalization strategy, which incorporates intercultural content into the curriculum and enhances digital mobility, enables the University of Maribor to remain competitive and relevant in the dynamic global higher education and research landscape.

University of Maribor Press

1 Uvod

Internacionalizacija Univerze v Mariboru predstavlja enega ključnih elementov v razvojni strategiji univerze (Univerza v Mariboru, 2021). Poglavje razgrinja širše kontekste in dinamiko mednarodnih sodelovanj, ki oblikujejo univerzitetno okolje kot globalno povezano in medkulturno bogato stičišče akademske odličnosti. Vidike internacionalizacije raziskovalne dejavnosti obravnavamo v ločenem delu monografije, prav tako pa tudi mednarodne komponente izobraževalnih oziroma študijskih programov. Internacionalizacija presega posamezna področja in se kot prečna vsebina prepleta skozi vse dele te monografije, kar odraža dejstvo, da Univerza v Mariboru z različnimi oblikami mednarodnega sodelovanja in strategijami odprtosti prispeva k oblikovanju globalnega znanstvenega in izobraževalnega prostora.

2 Koncept internacionalizacije na Univerzi v Mariboru

Internacionalizacija visokega šolstva je postala nepogrešljiv element sodobnega univerzitetnega sistema, ki daleč presega mobilnost študentov in profesorjev. Predstavlja strateški pristop k odpiranju akademskih prostorov v globalni svet. Univerza v Mariboru si je, kot druga največja univerza v Sloveniji, na področju internacionalizacije zadala specifične cilje, ki jih oblikuje v skladu z nacionalnimi usmeritvami glede internacionalizacije v visokem šolstvu, s svojimi potrebami, regionalnim kontekstom in globalnimi trendi. Internacionalizacija na Univerzi v Mariboru izhaja iz njenega geografskega in kulturnega položaja, ki ji omogoča vlogo mostu med srednjeevropskim in jugovzhodnoevropskim akademskim prostorom. Poleg regionalnih partnerstev univerza krepi svojo globalno prisotnost z vzpostavljanjem povezav in partnerstev s priznanimi univerzami in institucijami po vsem svetu ter z vključevanjem študentov iz različnih kulturnih in akademskih okolij.

Razvoj koncepta internacionalizacije na Univerzi v Mariboru je tesno povezan z univerzitetnimi strateškimi dokumenti, ki so postopoma opredeljevali njene prioritete in cilje. Od prvih vključitev v evropske programe mobilnosti v devetdesetih letih do sodobnih multidisciplinarnih projektov z mednarodno dimenzijo je Univerza v Mariboru ves čas stremela k izboljšanju kakovosti izobraževanja in raziskovanja skozi mednarodno sodelovanje. V strategiji univerze

za obdobje 2021–2030 je internacionalizacija prepoznana kot ključno orodje za doseganje globalne prepoznavnosti in konkurenčnosti (Univerza v Mariboru, 2021).

Internationalizacija univerze poudarja regionalne povezave in globalne ambicije. Z globalnim vplivom svojih raziskovalnih rezultatov, vključevanjem tujih študentov in raziskovalcev ter razvojem globalno relevantnih študijskih programov si univerza prizadeva ustvarjati prostor, ki presega nacionalne meje in omogoča kreativno soočanje z globalnimi izzivi. Univerza v Mariboru tako krepi svojo prepoznavnost, ustvarja okolje, kjer se prepletajo lokalne potrebe in globalni trendi, ter aktivno oblikuje vlogo Slovenije v svetovnem akademskem prostoru.

Z organizacijskega vidika so se večje spremembe na Univerzi v Mariboru zgodile s pristopom k evropskemu programu mobilnosti Erasmus v letu 1999; na rektoratu je Služba za mednarodno in meduniverzitetno sodelovanje koordinirala delo Erasmus koordinatorjev na članicah. Služba je v času razvoja programa prerasla v oddelek, ki centralno opravlja sklepanje sporazumov in upravljanje štipendij, na članicah pa koordinatorji skrbijo za akademske vidike glede opravljanja študijskih obveznosti, ki so jih opravljali tako študenti Univerze v Mariboru v tujini kot tuji študenti na Univerzi v Mariboru.

3 Začetki mednarodnega sodelovanja (1975–1990)

Čeprav v objavah Univerze v Mariboru o razvoju v prvih desetletjih delovanja ni veliko besed o internacionalizaciji, je opaziti, da je vedno, tudi v publikaciji ob zaključku prvega desetletja obstoja takratnega Združenja visokošolskih zavodov v Mariboru, veliko govora o primerjavi univerze s trendi in razvojem v svetu oziroma v mednarodnem prostoru (Kerin, 1985). Tako ni presenetljivo, da je Univerza v Mariboru ena prvih podpisnic Magna Charta Universitatum, 18. 9. 1988, ki pomeni vstop Univerze v Mariboru v mednarodno družino univerz, ki se zavedajo in se zavzemajo za avtonomijo raziskovalne, izobraževalne in inovacijske dejavnosti. Prav tako je sklepanje sporazumov o sodelovanju s tujimi univerzami doživel premik od bolj regionalnih okvirov takratne Jugoslavije in sosednjih držav Avstrije, Madžarske in Italije, do sporazumov z univerzami v ZDA in na Kitajskem (Toplak idr., 2000). Na splošno pa je mednarodno povezovanje potekalo na ravni članic in celo individualnih stikov med raziskovalci in visokošolskimi učitelji.

4 Razvoj mednarodnih povezovanj in mobilnosti (1991–2024)

Po osamosvojitvi leta 1991 je Slovenija internacionalizacijo postopoma vključevala v svoje visokošolske politike. Vendar pa pred letom 2011 ni bilo sprejetega posebnega nacionalnega strateškega dokumenta, ki bi celovito obravnaval internacionalizacijo visokega šolstva. Kljub temu so se v tem obdobju odvijale pomembne aktivnosti in reforme, ki so spodbujale mednarodno sodelovanje in mobilnost v visokem šolstvu.

Eden ključnih mejnikov je bila vključitev Slovenije v bolonjski proces, ki se je začel leta 1999. Cilj tega procesa je bila vzpostavitev enotnega evropskega visokošolskega prostora, kar je zahtevalo prilagoditve slovenskega visokošolskega sistema evropskim standardom ter spodbujanje mednarodne mobilnosti študentov in akademskega osebja. Slovenija se je v ta proces aktivno vključila, kar je vodilo k reformam študijskih programov in uvedbi sistema kreditnih točk ECTS.

Poleg tega je od leta 1999 Slovenija sodelovala v različnih mednarodnih programih, kot je program Erasmus, ki je omogočal izmenjavo študentov in profesorjev ter s tem prispeval k internacionalizaciji izobraževanja. V tem obdobju so se slovenske visokošolske institucije začele bolj intenzivno povezovati z mednarodnimi partnerji, kar je vodilo k večji vključenosti v mednarodne raziskovalne projekte in mreže. V sedaj že več kot 25 letih sodelovanja v tem programu je bila Univerza v Mariboru uspešno vključena v vse faze. Danes je za sodelovanje v programu potrebna pridobitev Erasmus listine za visoko šolstvo, ki pomeni izkaz kakovosti in skupni standard za upravljanje mobilnosti študentov in zaposlenih. Od začetnih 18 odhodnih in 87 dohodnih mobilnosti je Univerza v Mariboru prišla do več kot 300 odhodnih in več kot 1.000 dohodnih mobilnosti letno (Univerza v Mariboru, 2024). To sodelovanje se realizira v okviru približno 700 sporazumih znotraj programa Erasmus+. Slednji združuje nekatere pretekle programe Evropske unije. To so bili predvsem TEMPUS, katerega članica je bila Univerza v Mariboru pred članstvom v Evropski uniji kot država, ki se pripravlja na članstvo v Evropski uniji, po vstopu v Evropsko unijo leta 2005 pa kot univerza države članice Evropske unije, ki pomaga predvsem univerzam v državah bivše Jugoslavije in državah, nastalih po prenehanju Sovjetske zveze, pri približanju evropskemu visokošolskemu prostoru. Drugi program, v katerem je bila Univerza v Mariboru tudi najbolj uspešna institucija v Sloveniji, je Leonardo da Vinci, namenjen praktičnemu usposabljanju v

gospodarstvu v okviru študija. S projekti EUROSILLS in GRADEX je Univerza v Mariboru ponujala letno 20 praks, kar pred tem ni bilo mogoče. Danes se odvijajo mobilnosti študentov za namen praktičnega usposabljanja v okviru Erasmus+ KA 130 in 171 ter Erasmus+ sodelovalna partnerstva na področju terciarnega izobraževanja (KA 2). Z vidika internacionalizacije podiplomskega študija na Univerzi v Mariboru je posebnega pomena podprogram Erasmus+ z naslovom Erasmus Mundus. V tem programu je bila Univerza v Mariboru partnerica projektne serije JoinEU SEE, ki je doživela pet obdobj in je na Univerzo v Mariboru pripeljala magistrske in doktorske študente iz držav Zahodnega Balkana. Na ravni srednje in jugovzhodne Evrope je za Univerzo v Mariboru pomemben program CEEPUS (Central and Eastern European Programme for University Studies), v okviru katerega prav tako potekajo študentske mobilnosti in mobilnosti zaposlenih.

Prvi celovit nacionalni program visokega šolstva, sprejet leta 2002 (»Nacionalni program visokega šolstva Republike Slovenije (NPVS)«, 2002), je poudarjal potrebo po vključevanju slovenskih univerz v mednarodne tokove. Program je izpostavil pomembnost sodelovanja v evropskih izobraževalnih in raziskovalnih mrežah ter spodbujal mobilnost študentov in profesorjev. Cilj je bil povečati konkurenčnost slovenskega visokega šolstva v mednarodnem prostoru.

Resolucija iz leta 2007 (»Resolucija o nacionalnem programu visokega šolstva Republike Slovenije 2007–2010 (ReNPVS)«, 2007) je nadgradila prejšnji program z bolj konkretnimi ukrepi za internacionalizacijo. Poudarila je pomen vključevanja slovenskih visokošolskih institucij v evropski visokošolski prostor, predvsem skozi bolonjski proces. Spodbujala je razvoj skupnih študijskih programov z mednarodnimi partnerji in povečanje števila tujih študentov v Sloveniji.

Dogodek nacionalnega posveta o internacionalizaciji visokega šolstva, ki je potekal februarja 2011, je osvetlil ključno usmeritev Univerze v Mariboru v razvoj mednarodnega sodelovanja in prepoznavnosti v tem obdobju (Petrović Jesenovac, 2011). Ivan Rozman, takratni rektor Univerze v Mariboru in podpredsednik Rektorske konference Republike Slovenije, je poudaril, da je internacionalizacija visokega šolstva nujnost in »obvezna komponenta« sodobnega univerzitetnega sistema. Opozoril je na nedodelanost nacionalnega programa visokega šolstva za obdobje 2007–2010 in izpostavil, da je novi program za obdobje 2011–2020 jasneje opredeljen. Cilj tega programa je bil povečati privlačnost Slovenije kot destinacije za

študij ter pedagoško, raziskovalno in strokovno delo tujih študentov in strokovnjakov. Tedanji rektor Ivan Rozman je prav tako omenil, da se je delež študentov na izmenjavi na Univerzi v Mariboru gibal okoli 1,5 odstotka, da pa si univerza prizadeva doseči 10 odstotkov. Poudaril je pomembnost aktivnega članstva v mednarodnih mrežah in prizadevanja za črpanje sredstev iz EU, obenem pa opozoril na mednarodno konkurenco univerz, ki so finančno bolj podprte in privlačnejše za tuje študente. V zaključku je kot enega od dolgoročnih ciljev Univerze v Mariboru izpostavil preboj med 500 najboljših univerz na svetu.

Resolucija iz leta 2011 (»Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva (ReNPVŠ11-20)«, 2011) je še dodatno okrepila zavezanost internacionalizaciji. Poudarila je potrebo po povečanju mednarodne mobilnosti študentov in osebja ter vključevanju v mednarodne raziskovalne projekte.

Univerza v Mariboru je tudi v tem obdobju nadaljevala s krepitvijo internacionalizacije kot pomembne strateške usmeritve. Izvedeni so bili projekti, kot je npr. Internacionalizacija – steber razvoja Univerze v Mariboru, ki je potekal med letoma 2013 in 2015, ki so poudarjali pomen sodelovanja s tujimi partnerji, privabljanja tujih študentov in vključevanja mednarodnih vsebin v izobraževalni proces. Projekt je javnosti predstavil takratni rektor Danijel Rebolj na dogodku marca 2014, kjer so podrobneje izpostavili prizadevanja univerze za povečanje globalne prepoznavnosti in vključenosti v mednarodni akademski prostor (Univerza v Mariboru: Internacionalizacija visokega šolstva, 2014). Te pobude so prispevale k nadaljnji utrditvi vloge univerze na tem področju.

Leta 2018 je Univerza v Mariboru naredila odločen korak naprej z razvojem učnih enot za dohodne študente na mednarodni mobilnosti in pripravo angleških študijskih programov. V tem obdobju je bil vzpostavljen katalog z več kot 1.300 predmeti, ki se še danes ponuja mednarodnim študentom. Ti predmeti so postali temelj za dohodno mobilnost študentov, ki je v študijskem letu 2023/2024 dosegla rekordno število, in sicer več kot 1.300 dohodnih študentov (Univerza v Mariboru, 2024). Ob tem je bila omogočena tudi podpora za razvoj petih študijskih programov, ki se izvajajo v angleščini. To je znatno prispevalo k širši dostopnosti in privlačnosti univerze v mednarodnem visokošolskem prostoru.

Leta 2021 je Univerza v Mariboru razširila internacionalizacijo z več ključnimi pobudami. Ustvarila je ekosistem, ki spodbuja povezovanje domačih in mednarodnih študentov, izboljšuje medkulturne kompetence ter jezikovna znanja preko neformalnih aktivnosti in poletne šole Univerze v Mariboru, Summer University. Hkrati je univerza mednarodno prepoznavnost okrepila s sodelovanjem v globalnih združenjih in promocijo v Zahodnem Balkanu ter Vzhodni Evropi. Internacionalizacija raziskovanja obsega gostovanje mednarodnih raziskovalcev in vključevanje doktorskih študentov v globalne projekte. Prav tako je univerza izboljšala okvire za mobilnost, ki olajšajo sodelovanje v izmenjavah, kar krepi globalno raziskovalno mrežo in integracijo študentov.

Zadnja resolucija, sprejeta leta 2022 (»Resolucija o nacionalnem programu visokega šolstva do 2030 (ReNPVŠ30)«, 2022), nadaljuje z usmeritvami prejšnjih dokumentov, vendar z večjim poudarkom na digitalizaciji in trajnostnem razvoju. Internacionalizacija ostaja ključni cilj, z namenom povečanja kakovosti izobraževanja in raziskovanja ter krepitev mednarodne konkurenčnosti slovenskega visokega šolstva.

Po sprejetju te resolucije je bila leta 2023 oblikovana Strategija internacionalizacije visokega šolstva in znanosti v Republiki Sloveniji do 2030 (Direktorat za visoko šolstvo, n. d.) z usmeritvijo, da postane slovensko visoko šolstvo sestavni del globalnega visokošolskega prostora, ki nenehno izboljšuje svojo kakovost v sodelovanju z najboljšimi tujimi institucijami. Resolucija poudarja neločljivo povezavo med visokošolskim izobraževalnim in raziskovalnim prostorom, kjer internacionalizacija obsega tako študentsko mobilnost kot raziskovalno sodelovanje, kar krepi globalno konkurenčnost Slovenije. Univerza v Mariboru to uresničuje preko Evropske univerzitetne mreže ATHENA, sledi pa tudi smernicam Evropske unije. Poudarek v resoluciji je tudi na trajnostni mobilnosti in digitalnih oblikah sodelovanja, kot je virtualna mobilnost, ki omogoča dostop do internacionalizacije brez fizične prisotnosti, kar je prišlo še posebej do izraza med pandemijo. Resolucija spodbuja dvosmerne mobilnosti. Univerza v Mariboru uspešno spodbuja odhodno mobilnost študentom z intenzivnim spodbujanjem in izvajanjem krajših mobilnosti (kombinirani intenzivni programi – KIP).

Leto 2024 se je zaključilo v pričakovanju sprejetja predloga Zakona o visokem šolstvu v letu 2025, ki je kljub deljenim mnenjem internacionalizacijo postavil bolj v ospredje. V članku v časniku *Večer* (Žišt, 2024) je rektor Univerze v Mariboru Zdravko Kačič v luči spremembe predloga tega zakona poudaril, da je internacionalizacija ključni element razvoja visokega šolstva, saj omogoča konkurenčnost v evropskem izobraževalnem prostoru in večjo vključenost slovenskih univerz v mednarodne integracijske procese. Izpostavil je, da bi morale slovenske univerze študijske programe v tujih jezikih, predvsem v angleščini, začeti razvijati že pred več kot desetletjem, vendar je pomanjkanje ustreznih zakonskih okvirov povzročilo zamudo, ki je negativno vplivala na njihov razvojni potencial. Po njegovem mnenju novi zakon prinaša pomembne izboljšave, saj omogoča poučevanje v tujem jeziku, hkrati pa zagotavlja pravico slovenskih študentov do študija v slovenskem jeziku. Zdravko Kačič je opozoril na dvoličnost dosedanjega sistema, ki je poudarjal zaščito slovenskega jezika zgolj v govorni obliki, medtem ko je bila študijska literatura pogosto v tujih jezikih. Ta praksa po njegovem mnenju odraža nepravilno tolmačenje ustavne pravice do študija v maternem jeziku. Rektor meni, da novi zakon ponuja priložnost za intenzivnejši razvoj internacionalizacije ter uskladitev z evropskimi standardi, kar je ključno za krepitev kakovosti in ugleda slovenskega visokega šolstva v mednarodnem prostoru.

5 Paleta raznolikosti: Internacionalizacija na fakultetah družboslovja in humanistike

5.1 Pogled Ekonomsko-poslovne fakultete

Ekonomsko-poslovna fakulteta Univerze v Mariboru (EPF UM) vidi internacionalizacijo kot temeljni steber razvoja in prepoznavnosti v globalnem akademskem prostoru. Danes ima fakulteta jasno razvito Strategijo internacionalizacije za obdobje od 2022–2030 (Ekonomsko poslovna fakulteta Univerze v Mariboru, 2023); vključuje sedem prednostnih strateških ciljev za internacionalizacijo, zasnovanih tako, da njihovo doseganje skozi opredeljene razvojne cilje, taktike za njihovo doseganje in ključne kazalnike uspeha krepí globalno vključenost in mednarodno prisotnosti institucije. Ti strateški cilji predstavljajo zavezanost fakultete k razširitvi globalnega vpliva, spodbujanju internacionalizacije ter odražajo zavezanost k nenehnemu izboljševanju kakovosti izobraževanja na področju ekonomskih in poslovnih ved, usklajenega z

mednarodnimi standardi, ob tem pa fakulteta goji načela trajnosti in kulture kakovosti.

5.1.1 Internacionalizacija in odličnost na področju ekonomskih in poslovnih ved

Mednarodne strokovne akreditacije na področju ekonomskih in poslovnih ved so specifične za izobraževanje na tem področju in brez njih sodobna ekonomska in poslovna šola ne more obstati na zemljevidu odličnosti poslovnega in ekonomskega izobraževanja. Na področju mednarodnih akreditacij, ki jih fakulteta razume kot pot k odličnosti, je EPF UM orala ledino na področju družboslovja. Pomen mednarodnih akreditacij na EPF UM je zelo velik, njihovega pomena pa se je fakulteta zavedala že leta 1989. Takrat so se namreč pričele prve aktivnosti za uvedbo mednarodnega študijskega programa, za ustanovitev Mednarodne podiplomske šole za management z mednarodnim študijskim programom Poslovanje in organiziranje – MBA, ki je bil oblikovan leta 1990 (Hauptman in Oplotnik, 2019). Pomen primerjanja z najboljšimi je bil prepoznan že takrat; študijskemu programu MBA-EPF je že leta 1996 organizacija European Council for Business Education (ECBE) podelila prvo mednarodno akreditacijo ter reakreditacijo leta 2003. Nadaljnje prepoznavanje pomena mednarodnih primerjav z najboljšimi poslovnimi šolami so potrdile mednarodne akreditacije leta 2008 in 2009 (ECBE) ter Accreditation Council for Business Schools and Programs (ACBSP) za vse študijske programe EPF UM, leta 2018 prvič prejeta najprestižnejša mednarodna akreditacija na področju ekonomskih in poslovnih ved – Association to Advance Collegiate Schools of Business (AACSB) ter njena reakreditacija leta 2023. AACSB standarde kakovosti dosega le 6 odstotkov vodilnih poslovnih šol na svetu, ki jih odlikuje kakovost in inovativnost na področju poučevanja, raziskovanja in družbenega vpliva.

5.1.2 Od prvih skromnih, a dragocenih mednarodnih izkušenj

Vsekakor so prvi začetki, prve mednarodne izkušnje in izmenjave skromne, morda pa prav zato toliko bolj dragocene. Že od leta 1964 je šola tesno sodelovala z Visoko šolo za ekonomijo v Berlinu, od leta 1967 tudi z Visoko šolo za socialne in gospodarske znanosti v Linzu, od leta 1968 pa z Ekonomsko fakulteto v Trstu, Univerzo v Gradcu, Ekonomsko univerzo na Dunaju in Visoko šolo za ekonomijo v Pragi. Tesno mednarodno sodelovanje s temi institucijami je pripeljalo do prvega

mednarodnega simpozija Prvi simpozij Alpe-Adria leta 1971. Simpozij je bil plod uspešnega sodelovanja predvsem med Visoko šolo iz Linza, Ekonomsko fakulteto iz Trsta in tedanjo Visoko ekonomsko-komercialno šolo (Hauptman in Oplotnik, 2019).

Že omenjeni, leta 1990 izoblikovani mednarodni študij Poslovanje in organiziranje – MBA je bil leta 1991 vključen tudi v prvi TEMPUS projekt v Sloveniji. Komisija evropske skupnosti je v okviru projekta TEMPUS v študijskem letu 1991/92 Ekonomsko-poslovni fakulteti, kot prvi instituciji v Sloveniji, namreč odobrila triletno financiranje njenega podiplomskega magistrskega študija Mednarodna podiplomska šola za management, v sodelovanju fakultete z Izobraževalnim centrom Bayreuth, Univerzo v Trstu in Univerzo Aristoteles v Solunu. K izvajanju tega mednarodnega programa je bilo pritegnjenih 21 univerz in fakultete iz 8 držav iz Evrope ter ZDA (Hauptman in Oplotnik, 2019). Kasneje so sledili še drugi TEMPUS programi, ki so pomembno krepili mednarodno vpetost študentov in učiteljev EPF UM.

V letu 1997 se je EPF UM s partnerjema Ekonomska univerza Dunaj ter Univerza za ekonomske vede iz Budimpešte vključila v srednjeevropski program CEEPUS. V letu 1998 je EPF UM skupaj s partnerjem Esbjerg Poslovna akademija z Danske sodelovala pri mednarodni šoli IS FEBA. V študijskem letu 1998/1999 je mednarodno šolo obiskovalo 19 danskih in 5 naših študentov, v naslednjem letu pa 15 danskih, 5 kitajskih in 8 slovenskih študentov (Hauptman in Oplotnik, 2019).

Leta 1997 se je EPF UM vključila v program Socrates-Erasmus, akcijski program Evropske unije, katerega osnovni cilj je bil izboljšati kakovost izobraževanja, zagotoviti pogled v evropsko razsežnost učnih predmetov, povečati možnosti za osebno spoznavanje drugih evropskih držav, okrepiti zavest o skupni evropski identiteti in okrepiti sposobnost oblikovanja in prilagajanja spremembam v gospodarskem in družbenem življenju. Leta 1999 je EPF UM sklenila pogodbe o izmenjavi študentov z 10 evropskimi univerzami ter akademijami za 31 študijskih mest.

EPF UM ima danes sklenjene sporazume z več kot 200 partnerskimi univerzami po svetu. Najpomembnejši projekti izmenjave vse od leta 2009 so: Erasmus+ (KA103), Erasmus+ (KA107), CEEPUS, JOINEUSEE in BILATERALA.

Tabela 1: Nekateri vidiki internacionalizacije EPF UM v številkah

	1959–2019	2014–2024
Število študentov, ki so bili na izmenjavi v tujini.	več kot 1.300	več kot 700
Število mednarodnih študentov, ki so prišli na izmenjavo na EPF.	več kot 2.400	več kot 2.200
Število gostujočih učiteljev in sodelavcev iz tujine na gostovanju na EPF.		več kot 500
Število učiteljev in sodelavcev iz EPF na izmenjavi v tujini.		več kot 150

EPF UM je v okviru programov izmenjav v zadnjem desetletju gostila več kot 500 tujih gostujočih učiteljev in strokovnega osebja s priznanih tujih evropskih in neevropskih partnerskih univerz, kot je prikazano v tabeli 1. Prav tako se je v istem obdobju izmenjav v tujini udeležilo več kot 150 posameznikov (pedagoško in strokovno osebje EPF UM). V zadnjem desetletju je EPF UM gostila več kot 2.200 tujih študentov in omogočila študij v tujini več kot 700 svojim študentom.

5.1.3 Poletne šole

Prva mednarodna poletna šola Summer University Maribor je bila prvič uspešno izvedena pred 30 leti, tj. leta 1995 (Hauptman in Oplotnik, 2019). S partnerjema Ekonomska univerza na Dunaju ter Univerza iz Trsta je EPF UM v letih od 1995 do 1998 izvajala poletne šole. 99 študentov iz številnih evropskih držav (Slovaške, Švedske, Hrvaške, Danske, Slovenije) je svoja znanja nadgrajevalo ob predavanjih 14 profesorjev iz Slovenije, Švedske, Italije, ZDA. To je bila odlična oblika za spodbujanje evropskega sodelovanja v visokošolskem sistemu.

Poletne šole, ki jih organizira EPF UM, danes predstavljajo pomembno komponento internacionalizacije ter se osredotočajo na aktualne teme s področja ekonomije, poslovanja in trajnostnega razvoja, na njih pa sodelujejo predavatelji iz prakse ter iz uglednih poslovnih šol iz Evrope, Azije in ZDA ter študenti iz številnih evropskih poslovnih šol: poletne šole Public Private Partnership: Working for Change and Cooperation (2011–2014), Big Data EU Business Implications (2016–2018) ter Sustainability in International Business (2022–, vsako leto).

5.1.4 Mednarodni dogodki in konference

Mednarodne znanstvene konference, prikazane v tabeli 2, so v zadnjem desetletju postale najpomembnejše konference s področja managementa in ekonomije v regiji.

Tabela 2: Pregled mednarodnih konferenc na EPF UM v zadnjem desetletju

Leto	Naslov
2014	7. Mednarodna jezikovna konferenca Pomen učenja tujih strokovnih jezikov za komunikacijo med kulturami
2015	Konferenca z okroglo mizo o konkurenčnem položaju slovenskih vinarjev in vin na trgih tretjih držav
2015	Mednarodna konferenca Global Conference on Managing in Recovering Markets
2016	9. Mednarodna konferenca Pomen učenja tujih strokovnih jezikov za komunikacijo med kulturami
2017	1. Mednarodna konferenca EPF Učne metode za ekonomske in poslovne vede
2018	2. Mednarodna konferenca EPF Metode poučevanja s področja ekonomskih in poslovnih ved
2019	3. Mednarodna konferenca EPF Metode poučevanja s področja ekonomskih in poslovnih ved
2020	4. Mednarodna konferenca EPF Sodobni izzivi v ekonomskih in poslovnih raziskavah
2021	5. Mednarodna konferenca EPF Ali je čas za popolno resetiranje?
2022	6. Mednarodna konferenca EPF Izzivi ekonomije in poslovanja v času po Covidu
2023	7. Mednarodna konferenca EPF Krepitev odpornosti s trajnostnim gospodarstvom in poslovanjem – do ciljev trajnostnega razvoja
2024	8. Mednarodna konferenca EPF Izzivi v turbulentnem gospodarskem okolju in trajnostni razvoj organizacij
2025	9. Mednarodna konferenca EPF Trajnostno upravljanje v dobi ESG in umetne inteligence: Premagovanje izzivov in izkoriščanje priložnosti

5.2 Pogled Filozofske fakultete

Internacionalizacija je na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru (FF UM) prisotna vse od njene ustanovitve leta 2006 ter predstavlja temeljni steber razvoja, prepoznavnosti in ugleda fakultete v mednarodnem akademskem prostoru.

Strateški cilji in program dela na področju mednarodne dejavnosti FF UM so oblikovani tako, da zagotavljajo aktivno vlogo in odpiranje fakultete v aktivnostih obmejnega, evropskega in globalnega mednarodnega povezovanja v visokošolskem prostoru z namenom internacionalizacije, prenosa znanj, sodobnih kompetenc in izkušenj visokošolskega pedagoškega, strokovnega in raziskovalnega dela na področju humanističnih in družboslovnih ved v skladu z Internacionalizacijo

visokega šolstva (Direktorat za visoko šolstvo, n. d.) in »ReNPVŠ30« (2022). Ti strateški cilji prispevajo k temeljnemu poslanstvu in zavezanosti FF UM, da izobraževalno in raziskovalno deluje v duhu intelektualne širine, humanističnih vrednot in aktivnega državljanstva ter z interdisciplinarnim sodelovanjem v mednarodnem okolju pomembno prispeva k ustvarjanju slovenske identitete, predvsem pa utrjuje vrednote človekovega dostojanstva, trajnostnega delovanja in medkulturnega dialoga (Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, n. d.). Z mednarodno prepoznavnostjo v raziskovanju in izobraževanju na področju humanistike in družboslovja v srednji Evropi FF UM vidno prispeva k oblikovanju celovitega in trajnega razvoja evropske skupnosti, družbeno-kulturne integracije ter družbeno-ekonomskega razvoja regije.

5.2.1 Mednarodni sporazumi in pogodbe o sodelovanju ter mobilnost študentov in osebja

Od ustanovitve do danes je FF UM sklenila več kot 250 bilateralnih mednarodnih sporazumov s tujimi visokošolskimi institucijami v okviru programov mobilnosti Erasmus in CEEPUS. V okviru navedenih sporazumov jih je bilo 50 sklenjenih že v prvem letu delovanja fakultete 2006/07, ko je na študij v tujino odšlo 28 študentov ter prišlo na študij na FF UM 56 tujih študentov (Koletnik, 2009). Navedeni trend ter zlasti popularnost FF UM za tuje študente se je nadaljeval in povečeval nadaljnjih 18 let delovanja fakultete. V tabeli 3 predstavljamo nekatere kvantitativne kazalnike internacionalizacije FF UM s področja mobilnosti študentov in osebja v obdobju zadnjih sedmih študijskih let.

Tabela 3: Nekateri vidiki internacionalizacije FF UM v številkah (Erasmus+ in CEEPUS)

Študijsko leto	Prihodi študentov na izmenjavo na FF	Odhodi študentov na izmenjavo v tujino	Prihodi osebja na izmenjavo na FF	Odhodi osebja v tujino
2017/18	70	84	4	10
2018/19	71	39	20	22
2019/20	66	34	7	6
2020/21	44	19	3	4
2021/22	102	45	12	3
2022/23	132	46	12	8
2023/24	159	79	18	13

Prihodi študentov na FF UM na izmenjavo so se v zadnjih sedmih letih povečali za več kot 112 odstotkov, in sicer s 70 na 159 študentov. Prav tako je zaznati trend povečanja obiskov tujih visokošolskih učiteljev na FF UM ter odhodov študentov FF UM na mednarodne študijske izmenjave na tuje partnerske institucije. Slednji je po obdobju pandemije v 2023/24 z 79 študentskimi mobilnostmi presegel stanje pred tem obdobjem (2018/19). V zadnjih sedmih letih je tako FF UM gostila več kot 600 tujih študentov in 76 tujih pedagoških in strokovnih sodelavcev ter omogočila izmenjavo v tujini 346 študentom in 66 zaposlenim fakultete.

5.2.2 Organizacija poletnih šol in mednarodnih dogodkov

Na FF UM že od ustanovitve ob programu Erasmus aktivno deluje tudi program CEEPUS – Central European Exchange Program for University Studies, ki vzpostavlja in spodbuja mobilnost študentov in profesorjev ter skupne projekte mednarodnega sodelovanja med državami srednje in jugovzhodne Evrope. FF UM sodeluje v programu CEEPUS z visokošolskimi institucijami iz 16 držav: Albanija, Avstrija, Bolgarija, Bosna in Hercegovina, Češka, Črna gora, Hrvaška, Kosovo, Madžarska, Severna Makedonija, Moldavija, Poljska, Romunija, Slovaška, Slovenija in Srbija. Danes na FF UM deluje devet CEEPUS mrež. Med danes aktivnimi mrežami je bila prva CEEPUS mreža ustanovljena v letu 2007, in sicer na področju geografije z naslovom GEOREGNET (Koletnik, 2009). FF UM je bila koordinator te mreže, v kateri je sodelovalo 12 partnerskih institucij, in sicer Univerza v Gradcu, Jagelonska univerza v Krakovu, Univerza v Ljubljani, Univerza v Novem Sadu, Univerza v Olomucu, Univerza v Pécsu, Univerza v Pragi, Univerza v Prešovu, Univerza na Primorskem, Univerza v Tuzli, Univerza v Zadru in Univerza v Zagrebu. Mreži GEOREGNET so se pridružile še ostale CEEPUS mreže, kot so TRANS – TRANSkulturelle Kommunikation und TRANSlation in E-BOLOGNA – Network for Translation Studies and Transcultural Communication Programmes in Central, Eastern and South-Eastern Europe na področju prevodoslovja, Inter-American Studies na področju anglistike in amerikanistike, PACE – Pedagogy and Andragogy in South-East Europe na področju pedagogike in andragogike, Sociology for Societies – Understanding socio-cultural changes in contemporary societies – Soc4Soc na področju sociologije, Philosophy and Interdisciplinarity na področju filozofije, Slavic Philology and Its Cultural Contexts ter v zadnjem letu še Macedonian Studies in Central European Slavic and Balkan Context na področju slovanskih jezikov in književnosti. Danes je FF glavna koordinatorica CEEPUS

mreže TRANS. V preteklosti pa je to vlogo opravljala tudi pri drugih mrežah, kot sta na primer omenjeni mreži GEOREGNET ter Inter-American Studies.

CEEPUS mreže predstavljajo pomembno komponento internacionalizacije, saj poleg individualnih mobilnosti študentov in profesorjev omogočajo vsebinsko, organizacijsko in finančno podlago za organizacijo mednarodnih poletnih šol. Prva mednarodna poletna šola, ki je postala tradicionalna na FF UM, je bila prvič organizirana še pred formalno ustanovitvijo FF UM v sodelovanju z združenjem CEACS – Central European Association for Canadian Studies. Namenjena je bila angleškemu jeziku in književnosti ter kulturi angleško govorečih narodov. Leta 2008 se je četrte izvedbe poletne šole udeležilo okoli 30 študentov (Koletnik, 2009). Med poletnimi šolami z najdaljšo tradicijo je tudi poletna šola v okviru CEEPUS mreže TRANS, ki je bila v letu 2024 z naslovom Mednarodna prevodoslovna poletna akademija in simpozij TRANS 2024 – Prevajanje in transkreacija v digitalnem okolju organizirana že enajstič po vrsti. Sedemdnevna poletna šola je kot projekt mednarodnega sodelovanja in mreženja v jugovzhodnem delu Evrope namenjena tujim in domačim študentom ter profesorjem na področju prevodoslovja, jezikoslovja in medkulturne komunikacije. Poseben prispevek mednarodne prevodoslovne akademije k internacionalizaciji FF UM je tudi skupna organizacija dogodka v sodelovanju z Generalnim direktoratom za prevajanje pri Evropskem parlamentu in Filozofsko fakulteto Univerze v Zagrebu (Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, 2024a). Med aktivnimi poletnimi šolami na fakulteti je tudi poletna šola slovenskega jezika kot drugega in tujega jezika Slovenščina na prvi pogled, ki jo od leta 2022 organizira Oddelek za slovanske jezike in književnosti v okviru CEEPUS mreže Slavic Philology and Its Cultural Contexts. Dvotedenska poletna šola je namenjena mednarodnim študentom in učiteljem slovenistom in slavistom ter prevajalcem, ki se učijo ali delujejo na področju slovenskega jezika, literature in kulture v državah srednje in jugovzhodne Evrope (Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, 2024b). Obe poletni šoli sta zasnovani kot intenziven izobraževalni program v obliki predavanj, delavnic, lektorskih vaj, konverzacij, okroglih miz, udeležb na kulturnih dogodkih in strokovnih ekskurzijah ter ovrednoteni s 3 ECTS. V študijskem letu 2024/2025 pa se ponovno vzpostavlja poletna šola v okviru CEEPUS mreže GEOREGNET, ki je prvič organizirala mednarodno poletno šolo konec poletja 2008 z udeležbo 22 študentov (Koletnik, 2009).

Ob poletnih šolah velja izpostaviti tudi večje in aktualnejše mednarodne dogodke, ki jih organizira FF UM od svoje ustanovitve, kot so zlasti Slavistični znanstveni premisleki na Oddelku za slovanske jezike in književnosti, Mednarodni znanstveni simpozij Oddelka za zgodovino, Mednarodne konference Oddelka za anglistiko in amerikanistiko v sodelovanju z mednarodnimi združenji (npr. Srednjeevropsko združenje za kanadske študije), Mednarodni študentski filozofski simpozij in drugi. Med pomembnimi vidiki internacionalizacije FF UM so tudi sodelovanja v skupnih študijskih programih, kot so npr. Master in European Studies, Euromediterranean Master in Culture and Tourism ter Medkulturna germanistika.

5.3 Pogled Pedagoške fakultete

V sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja je Slovenija kot del Jugoslavije sodelovala v gibanju neuvrščenih držav, kar je omogočalo intenzivno sodelovanje z institucijami iz teh držav in tudi mednarodno sodelovanje Pedagoške akademije in kasneje Pedagoške fakultete Univerze v Maribor (PEF UM) (od leta 1986) (Hauptman Komotar, 2019). Velik korak k bolj dejavni vpetosti v mednarodno okolje pa je za PEF UM pomenilo polnopravno članstvo Republike Slovenije v Evropski uniji in sodelovanje v programu Erasmus. Delitev velike PEF UM leta 2006 na tri nove članice Univerze v Mariboru je pomenila korak k samostojnemu razvoju fakultete tudi na mednarodnem področju (Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, 2011).

Leta 2012 je fakulteta sprejela Program mednarodnega sodelovanja PEF UM, ki je pomembno poudarjal mobilnosti osebja in študentov, sodelovanje v mednarodnih raziskavah in umetniškem delu, vključevanje gostujočih predavateljev v pedagoški proces, vključevanje v mednarodne projekte, internacionalizacijo kurikulumov z vključevanjem tujih visokošolskih institucij pa tudi mednarodno dejavnost sodelavcev iz strokovnih služb.

V letu 2022 je PEF UM sprejela Strateški razvojni načrt Pedagoške fakultete UM 2022–2030 (Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, 2022), ki vsebuje dodatne strateške usmeritve in cilje na mnogih področjih, tudi na področju internacionalizacije. Ključni gradniki za prihodnost so: krepitev mednarodne prepoznavnosti PEF UM, razvoj različnih oblik izobraževanja v tujem jeziku, aktivno sooblikovanje evropskega in svetovnega visokošolskega prostora,

spodbujanje mednarodne mobilnosti zaposlenih in študentov, internacionalizacija na nacionalni ravni ter poenotenje storitev univerze za domače in tuje študente ter zaposlene skladno z evropskimi načeli in standardi.

5.3.1 Konkretna izkušnja in pomen podpisanih sporazumov z mednarodnimi partnerji

Eden ključnih gradnikov mednarodnega delovanja in internacionalizacije PEF UM so bili že od samega začetka medinstitucionalni sporazumi, sklenjeni s tujimi visokošolskimi institucijami v okviru programov Erasmus, Leonardo da Vinci, CEEPUS in Norveškim finančnim mehanizmom. Ti sporazumi so omogočili izmenjavo izkušenj, pridobivanje novega znanja ter vzpostavljanje novih stikov za poučevanje in študij v tujini ter raziskovanje in sodelovanje v mednarodnih projektih.

Poleg tega so bili sklenjeni tudi bilateralni sporazumi s tujimi institucijami, predvsem z državami bivše Jugoslavije. Ti sporazumi so omogočali sodelovanje izven programov Erasmus, v času, ko te države še niso mogle sodelovati v omenjenem programu.

5.3.2 Ključni ukrepi in aktivnosti, ki so prispevali k internacionalizaciji

K internacionalizaciji PEF UM so ključno prispevale mobilnosti študentov in zaposlenih, sodelovanje v mednarodnih mrežah in projektih ter mednarodno prepoznani uspehi naših raziskovalcev, umetnikov in športnikov.

PEF UM ima za mobilnost študentov in zaposlenih v zadnjih 10 letih na letni ravni sklenjenih med 120 in 150 Erasmus+ medinstitucionalnih sporazumov s področja izobraževanja, športa, glasbe in umetnosti z okoli 100 tujimi institucijami. Študenti iz tujih držav, ki študirajo na PEF UM, lahko izbirajo med 100 in 120 učnimi enotami letno; običajno jih zanje izvedejo dobro polovico. Med 6 in 10 učnih enot izvedejo skupaj za domače in tuje študente (skupna izvedba) (interni podatki PEF UM o mobilnostih in vključenosti v projekte v obdobju od 2013–2025, januar 2025).

Na letni ravni fakulteta običajno sodeluje v 18 do 25 mednarodnih projektih, najpogosteje sofinanciranih iz programa Erasmus, iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, Načrta za okrevanje in odpornost in Norveškega finančnega mehanizma. V vseh mednarodnih projektih sodeluje med 70 in 90 zaposlenih pedagoških delavcev, raziskovalcev in strokovnih sodelavcev letno. Fakulteta v projekte že vrsto let vključuje tudi študente; v mednarodnih projektih jih je v letu 2024 sodelovalo 16, vsako leto pa izvaja tudi študentske projekte, kjer se študenti in mentorji povezujejo s partnerji iz gospodarstva in drugih različnih področij. Sodelovanje v teh mednarodnih projektih fakulteti omogoča krepitev raziskovalne in izobraževalne zmogljivosti, spodbuja mednarodno sodelovanje ter prispeva k razvoju inovativnih pedagoških pristopov (interni podatki PEF UM o mobilnostih in vključenosti v projekte v obdobju od 2013–2025, januar 2025).

Od leta 2000 je bilo na PEF UM izvedenih 274 odhodnih mobilnosti študentov na študij in praktično usposabljanje v tujino, 634 prihodnih mobilnosti študentov na študij in praktično usposabljanje ter 503 odhodne mobilnosti zaposlenih za poučevanje in usposabljanje in 243 prihodnih mobilnosti zaposlenih za poučevanje in usposabljanje. V zadnjem času študenti PEF UM vedno pogosteje sodelujejo v KIP, ki združujejo različne oblike učenja in sodelovanja z mednarodnimi partnerji, kar krepi njihovo medkulturno razumevanje, veščine 21. stoletja in jih pripravlja na uspešno delovanje v globaliziranem svetu.

PEF UM v študijski proces pogosto vključuje tuje predavatelje, ki s svojim znanjem in izkušnjami pomembno obogatijo izobraževalne vsebine. V programih prve in druge stopnje so sodelovali predavatelji iz Španije, Nove Zelandije, Srbije, Hrvaške, Črne gore in ZDA. Na doktorskem študiju je sodelovala slovenska profesorica, zaposlena na Univerzi Harvard, ZDA.

Predavatelji PEF UM sodelujejo v pedagoškem delu in raziskovalnih procesih tujih visokošolskih institucij. V preteklih letih je sodelovanje potekalo z univerzami iz Finske, Avstrije, Španije, Slovaške, Hrvaške, Bosne in Hercegovine ter Srbije, ZDA, Velike Britanije in Norveške. PEF UM tako sodeluje pri izvedbi študijskega programa 2. stopnje Inkluzija v vzgoji in izobraževanju z Univerzo v Zagrebu (Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet) in z Univerzo v Zadru (Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja). Pri izvedbi študijskega programa 3. stopnje Edukacijske vede prav tako sodeluje z Univerzo v Zagrebu (Učiteljski fakultet). V prihodnosti fakulteta

načrtuje dolgoročno sodelovanje z Univerzo v Novem Sadu pri izvajanju enovitega magistrskega študijskega programa 2. stopnje Logopedija in surdopedagogika. Fakulteta zelo uspešno sodeluje z Univerzo v Zadru pri organizaciji vsakoletnih mednarodnih konferenc in izdaji monografij ter vidi tudi nove priložnosti, ki se v zadnjem času odpirajo z Univerzo Thomas More v Belgiji, z Univerzo North v Bostonu, ZDA, ter z Univerzo Manchester v Veliki Britaniji (interni podatki PEF UM o mobilnostih in vključenosti v projekte v obdobju od 2013–2025, januar 2025).

PEF UM se vključuje tudi v mednarodne mreže. Še posebej je aktivna v mreži KASTALIA, ki povezuje 16 institucij za izobraževanje učiteljev, ki pokrivajo širok spekter predmetnih področij. Zajema vse ravni izobraževanja, od predšolske, osnovnošolske, srednješolske in visokošolske do raziskovalne ravni.

Sodelovanje v zavezništvu evropskih univerz ATHENA fakulteti omogoča dostop do obsežnih virov znanja in nove raziskovalne priložnosti ter dodatne možnosti za sodelovanje v poletnih šolah in KIP ali skupnih študijskih programih.

Visokošolski učitelji in sodelavci, ki so habilitirani po umetniških kriterijih in so zaposleni na PEF UM, sodelujejo na številnih mednarodnih dogodkih. Na letni ravni izvedejo med 30 in 60 različnih umetniških dogodkov, kot so razstave likovnih del, nastopi in koncerti visokošolskih učiteljev in študentov na mednarodni ravni. Visokošolski učitelji in sodelavci, ki delujejo na umetniških področjih, so aktivni člani v mednarodnih združenjih ter sodelujejo s tujimi umetniki in umetniškimi združenji.

Študenti in diplomanti PEF UM dosegajo izjemne športne dosežke na mednarodni ravni, tako v vlogi tekmovalcev kot trenerjev v različnih športnih disciplinah. Vrhunske rezultate so dosegali predvsem v kolesarstvu, alpskem smučanju, smučarskih skokih, biatlonu, judu, plavanju, odbojki, atletiki in športni gimnastiki, s čimer so pomembno prispevali k mednarodni prepoznavnosti Univerze v Mariboru.

Pomembne so tudi aktivnosti, povezane z organizacijo poletnih šol, mednarodnih dogodkov in sodelovanjem. Organizacija mednarodnih poletnih šol omogoča povezovanje študentov z različnih koncev sveta. V zadnjih štirih letih je PEF UM v sodelovanju z belgijsko Univerzo Thomas More uspešno izvajala skupno učno enoto z mednarodno udeležbo študentov, kar je del strategije internacionalizacije. Pri učni enoti Teach Future Proof je v zadnjih štirih letih sodelovalo več kot 250 študentov

obeh institucij, od tega več kot 90 študentov PEF UM. Ti programi študentom omogočajo, da pridobijo dragocene mednarodne izkušnje in razvijajo svoje kompetence v globalnem kontekstu. V letu 2025 bo ta program fakulteta prvič izvedla v obliki akreditirane mednarodne pomladne šole (interni podatki PEF UM o mobilnostih in vključenosti v projekte v obdobju od 2013 do 2025, januar 2025).

5.3.3 Sodelovanje pri organizaciji znanstvenih in strokovnih dogodkov z mednarodno udeležbo

PEF UM vsako leto organizira ali soorganizira mednarodne znanstvene in strokovne dogodke. V zadnjih štirih letih so najodmevnejši naslednji:

- leta 2024 je fakulteta organizirala:
 - mednarodno konferenco Premislek o otroštvu III – Poučevanje za vključujočo, tehnološko kompetentno in trajnostno naravnano družbo;
 - mednarodni multiplikacijski dogodek projekta Culture Nature Literacy;
- leta 2023 je PEF UM z Univerzo v Zadru soorganizirala konferenco Premislek o otroštvu II: Otrok in prostor;
- leta 2022 je fakulteta soorganizirala naslednje mednarodne dogodke:
 - maja 2022 je bilo izvedeno srečanje mreže Kastalia z naslovom Multilingualism and Internationalization at Home, ki se ga je udeležilo 14 udeležencev iz Grčije, Belgije, Hrvaške, Finske, Danske, Španije, Portugalske, Litve, Nizozemske in Romunije;
 - novembra 2022 je bil izveden Mednarodni teden na temo Future of Internationalization, ki se ga je udeležilo 8 oseb iz Srbije, Slovaške in Belgije;
 - maja 2022 je fakulteta soorganizirala Konferenco Pogled v učilnico – od tradicije do sodobnosti (Hrvaško združenje osnovnih šol);
 - maja 2022 je fakulteta soorganizirala Konferenco Didactic Challenges IV: Futures Studies in Education (Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku);
 - septembra 2022 je fakulteta soorganizirala 18. mednarodni znanstveni sestanek Izobraževanje na daljavo v času pandemije –

izzivi in priložnosti (Univerza na Primorskem Pedagoška fakulteta v sodelovanju z Univerzo v Kragujevcu, Pedagoško fakulteto v Užicu in Jagodini, Srbija);

- leta 2021 je fakulteta ob 60. letnici PEF UM organizirala mednarodno znanstveno konferenco *Perspektive razvoja izobraževanja učiteljev v spremenjenih družbenih okoliščinah*.

5.4 Pogled Pravne fakultete

Z jasnimi cilji krepitve mednarodne prepoznavnosti, povezovanja s tujimi uglednimi univerzami in institucijami ter številnimi partnerstvi v mednarodnih projektih in aktivnostih Pravna fakulteta Univerze v Mariboru (PF UM) nenehno krepi svoj izobraževalni proces in bogati izkušnje celotne akademske skupnosti. Začetek teh prizadevanj sega že 65 let nazaj, ko se je v Mariboru prvič pričel izvajati študij prava. Ključni dosežki so v nadaljevanju po posameznih sklopih predstavljeni primeroma, z namenom pokazati pestrost internacionalizacije.

5.4.1 Erasmus+ in mednarodne izmenjave

Začetki Erasmus programa segajo v leto 2001. PF UM je bila med prvimi fakultetami, ki so bile izjemno tvorne pri uvajanju programa Erasmus. Mnoge zamisli, kako uravnotežiti izmenjavo ter doseči ravnovesje med odhodi in prihodi, so širše prispevale k razcvetu tega programa. Pridobljeni so bili sporazumi z najprestižnejšimi partnerji v EU. Vzpostavil se je tudi stabilen sistem izmenjave učiteljev in sodelavcev. Vesna Rijavec je bila ob petindvajsetletnici programa izbrana za ambasadorko programa Erasmus za Slovenijo. Pomemben dosežek je tudi članstvo PF UM v mreži Erasmus Univerze v Rotterdamu, v kateri so najboljše univerze iz vsake države Evropske unije in iz 19 držav izven EU. Z univerzami iz mreže je izmenjava mogoča neposredno. Poleg mreže ima PF UM sklenjenih 67 bilateralnih sporazumov z univerzami iz Evropske unije in sveta. (Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta, n. d. a). Število udeleženenih v izmenjavah je že zdavnaj preseglo prvo tisočico.

5.4.2 Bilateralno sodelovanje

Bilateralno sodelovanje PF UM je razvito s partnerji tudi izven Erasmus mreže, in sicer v naslednjih državah:

- ZDA: Univerza Wayne State (pri tem velja omeniti, da je to sodelovanje še posebej intenzivno; v letu 2022 sta instituciji podpisali obsežen sporazum, s katerim sta se zavezali sodelovati na področju izvajanja skupnih študijskih programov, tako magistrskih kot doktorskih, k izmenjavi pedagoškega kadra in raziskovalcev ter skupni objavi člankov in uredništvu revij), Univerza Hamline;
- Nemčija: Univerza v Hannovru, Univerza v Göttingenu;
- Združeno kraljestvo: Univerza v Kingstonu (Know how fund programme), Univerza v Cardiffu;
- Bosna in Hercegovina: Univerza v Mostarju, Univerza v Sarajevu;
- Srbija: Univerza v Beogradu, Univerza v Novem Sadu;
- Črna gora: Univerza v Podgorici;
- Uzbekistan: Univerza Tashkent State;
- Armenija: Univerza Yerevan State;
- Albanija: Albanska mediteranska univerza;
- Rusija: Univerze Lomonosov Moskva, Ural State Jekaterinburg in South-Ural State Čeljabinsk;
- Japonska: Univerza Waseda Tokio (Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta, n. d. a).

5.4.3 Gostujoči profesorji na Pravni fakulteti in sodelovanje visokošolskih učiteljev Pravne fakultete na tujih univerzah

Na PF UM je na vseh področjih utečeno vključevanje tujih strokovnjakov v pedagoški proces, posvete in druge aktivnosti. Številnih gostov seveda ni mogoče naštet. Tudi visokošolski učitelji s PF UM so predavali in raziskovali na prestižnih tujih univerzah, ki jih je mogoče naštet le primeroma: Univerza Waseda Tokio, Ritsumeikan Kioto, Univerze v Göttingenu, Hamburgu, Münstru in Frankfurtu na Odri, Philippsova univerza Marburg, Univerza Fortham v New Yorku, Masarykova univerza, Univerza Portucalense, Univerza v Pavii, Univerzi na Dunaju in Gradcu, Univerze Oxford, Cambridge, Birmingham, Univerza Bilbao, Univerza na Arubi,

Univerza v Lizboni, Univerza Nelsona Mandele, Univerza Ozegyn, Inštitut Max Planck v Hamburgu in v Luksemburgu, Univerze Leuven in Univerza v Zagrebu (interni podatki PF UM o mobilnostih visokošolskih učiteljev v obdobju od 2008–2024, januar 2025).

Učitelji PF UM so priznani v tujini, saj so vabljeni v komisije za doktorske disertacije, mentorirajo študentom na tujih univerzah. Tako so na primer na KU Leuven profesorji PF UM izvajali predavanja, bili člani komisij za zagovor doktorskih disertacij. Sodelujejo pri strokovnih pregledih v okviru evalvacij tujih institucij (npr. Pravne fakultete na Dunaju in Gradcu) ter pri uvajanju novih študijskih programov (Portugalska, Hrvaška, Črna gora). Povabljeni so v komisije za izbiro profesorjev (»Berufungskommission«, Nemčija in Avstrija). V Evropski uniji so uspešni v programu Jean Monnet in v programih za postdoktorske študente Marie Curie Skłodowska (Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta, n. d. a).

Desetletje in več je potekalo sodelovanje med Univerzama v Gradcu in Mariboru v obliki skupnih seminarjev, ki so potekali tako, da je del aktivnosti za študente pri predmetih Civilno procesno pravo in Mednarodno gospodarsko pravo potekal ob sodelovanju učiteljev obeh univerz in del v Mariboru oz. del v Gradcu. Posledica prepoznavnosti dosežkov PF UM v tujini je tudi podelitev častnega doktorata Vesni Rijavec na Univerzi v Gradcu in na Univerzi v Uppsali (Univerza v Mariboru, 2022).

5.4.4 Sodelovanje s tujimi partnerji v raziskovalnih projektih (kot koordinatorji)

PF UM je s tujimi partnerji sodelovala v naslednjih raziskovalnih projektih:

- Diversity of Enforcement Titles in Cross-Border Debt Collection in EU (EU-EN4s), 14 držav Evropske unije in Albanije;
- Train to Enforce – Train 2 EN4CE, 8 držav Evropske unije;
- European Investigation Order – Legal Analysis and Practical Dilemmas of International Cooperation (EIO-LAPD), kjer je PF UM, 6 držav Evropske unije Digital Communication and Safeguarding the Parties' Rights: Challenges for European Civil Procedure, 7 držav Evropske unije;
- Poenostavljena izterjava terjatev v EU, 13 držav Evropske unije;

- Razsežnosti dokazovanja v evropskem civilnem postopku, 8 držav Evropske unije;
- Pravna sredstva v zvezi z izvrševanjem tujih sodnih odločb po Bruselj Ia (prenovitev), 9 držav Evropske unije;
- Evropski izvršilni naslov, 3 države Evropske unije;
- Reforma dokaznega prava v digitalni dobi, 9 držav Evropske unije;
- Projekt UNODC o korupciji, 6 držav Evropske unije;
- WOODIE – Whistleblowing Open Data Impact, An Implementation and Impact Assessment, 8 držav Evropske unije;
- The Culture of Lawfulness: International Workshop on utilizing the E4J training modules in Central European Higher Education, 4 države Evropske unije;
- BRIDGE – spodbujanje vzajemnega razumevanja in sodelovanja Evropske unije z Belorusijo, Moldavijo, Rusijo in Ukrajino, 8 držav;
- TEMPUS JEP (Joint European Project) POGESTEI – Podiplomski študijski program za evropsko integracijo na univerzah v Beogradu, Novem Sadu in Nišu, 5 držav;
- TEMPUS JEP Project: Magistrski program o evropskih integracijah in sosedski politiki Evropske unije – MEINEPO, 5 držav;
- TEMPUS JPCR projekt EUNEG – pravo evropske sosedske politike in načelo dobrega upravljanja, 5 držav (Pravna fakulteta Univerze v Mariboru, Inštitut za civilno, primerjalno in mednarodno zasebno pravo, n. d.; Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta, n. d. c).

5.4.5 Sodelovanje visokošolskih učiteljev v uredniških odborih mednarodno priznanih publikacij in publiciranje v mednarodnem prostoru

Visokošolski učitelji PF UM sodelujejo v uredniških odborih mednarodno priznanih publikacij in publicirajo v mednarodnem prostoru, na primer v: Beiträge zur Rechtsgeschichte Österreichs, Common market law review, Corruptio, Horizonti. Serija A. Opštestveni i humanistički nauki, The International Journal of Environmental, Cultural, Economic and Social Sustainability, International Journal of Law in Changing World, Justicia: revistă ndërkombëtare – shkenkore juridike, Law, identity and values, Lexonomica, Medicine, law & society, Yearbook of International & European Criminal and Procedural Law, Zbornik radova Pravnog

fakulteta u Splitu, *Pancasila and Law Review*, kar odraža tudi Cobiss (Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta, n. d. a).

5.4.6 Mednarodne konference in poletne šole, študentska tekmovanja

PF UM z organizacijo poletnih šol in konferenc izkazuje svojo zavezanost k povezovanju teorije in prakse. Udeležujejo se tudi najrelevantnejših poletnih šol, ki jih organizirajo drugi, kot je Summer School of Civil Law na Université Paris II Panthéon-Assas in Alpbach Summer School on European Integration, Public and Private Justice seminarji na IUC Dubrovnik.

Študenti uspešno sodelujejo na uglednih mednarodnih tekmovanjih, kot so na primer Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot, Philip C. Jessup International Law Moot Court Competition in European Law Moot Court, All European International Humanitarian and Refugee law Moot Court Competition (Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta, n. d. b).

5.5 Pogled Fakultete za organizacijske vede

Fakulteta za organizacijske vede Univerze v Mariboru (FOV UM) deluje na širokem področju organizacijskih ved, vključujoč tri glavne stebre, in sicer informacijske sisteme, kadrovske in izobraževalne sisteme ter inženiring poslovnih sistemov; internacionalizacijo postavlja v središče svojega razvoja in prepoznavnosti v globalnem akademskem okolju. Delovanje fakultete je usmerjeno v aktivno delovanje in prepoznavnost v mednarodnem prostoru, pri čemer si prizadeva za širjenje mednarodnega sodelovanja, povečanje števila partnerstev ter izmenjav osebja in študentov. Ti procesi prispevajo k izboljšanju kakovosti izobraževanja in raziskovanja.

V sklopu Strategije razvoja Fakultete za organizacijske vede Univerze v Mariboru 2022–2027 (Fakulteta za organizacijske vede, n. d.) je jasno začrtanih pet strateških ciljev na področju internacionalizacije, ki fakulteto zavezujejo h konstantnemu razvoju na področju mednarodnega sodelovanja, k izmenjavi dobrih praks in širjenju znanj s širokega področja organizacijskih znanosti, k razvoju programov skladno z mednarodnimi smernicami in trendi, kar zagotavlja mednarodno prepoznavnost v akademski skupnosti. FOV UM se pri tem opira na vrednote družbene

odgovornosti, trajnostnega razvoja ter odličnosti pri izvajanju izobraževalne, znanstvenoraziskovalne in strokovne dejavnosti, skladno z mednarodnimi standardi ter zavezanosti k odličnosti.

FOV UM ima danes sklenjenih okrog 25 bilateralnih sporazumov, največ v okviru programa Erasmus+ in CEEPUS. Študenti so vse od leta 2004/05 vpeti v Evropski izobraževalni prostor v okviru programa Erasmus-Socrates, v letu 2007 pa je FOV UM prestopila k programu Erasmus. V okviru Raziskovalnega centra so raziskovalci fakultete vpeti v številne mednarodne projekte

Ključno vlogo pri spodbujanju internacionalizacije in širjenju akademskega vpliva na mednarodni ravni imajo raziskovalni projekti. Ti omogočajo izmenjavo znanja, izkušenj in najboljših praks ter odpravljajo meje med različnimi kulturnimi in akademskimi okolji, hkrati pa predstavljajo pomemben vir za razvoj inovativnih učnih metod in raziskovanih pristopov. Trenutno je v teku 17 mednarodnih raziskovalnih projektov, financiranih s strani Evropske unije.

5.5.1 Začetki fakultete in mednarodnega udejstvovanja

Začetki fakultete segajo v leto 1959, ko je bila ustanovljena Višja kadrovsko-socialna šola. Le-ta se je leta 1965 preimenovala v Višjo šolo za organizacijo dela in je bila takrat vodilna izobraževalna ustanova na področju kadrov in organizacije tudi v drugih državah nekdanje Jugoslavije. Po zgledu takratne višje šole sta med drugim zrasli tudi višji šoli za kadre v Zagrebu in Beogradu, slednja je kasneje prerasla v Fakulteto za organizacijske vede v Beogradu. Višja šola za organizacijo dela je bila s študijskimi oddelki prisotna v več organizacijah tako doma kot na Hrvaškem ter v Bosni in Hercegovini in prav njena prepoznavnost v širšem prostoru je vodila do vzpostavitve prvih temeljev konferenčne dejavnosti leta 1967, saj je organizirala jugoslovanski simpozij o odgovornosti v delovnih organizacijah. Leta 1971 se je takrat poimenovana Višja šola za organizacijo dela vključila v Združenje visokošolskih zavodov Maribor in kasneje leta 1975 postala ena izmed ustanovnih članic Univerze v Mariboru (Fakulteta za organizacijske vede, 2009).

5.5.2 Mednarodne akreditacije

Mednarodno prepoznavnost študijskih programov 2. stopnje potrjuje leta 2009 pridobljena akreditacija ECBE – European Council for Business Education, katere primarno poslanstvo je spodbujati in ohranjati najvišjo odličnost v izobraževanju managementa v evropskem prostoru. Akreditacija ECBE dokazuje usmerjenost FOV v nenehno izboljševanje in posodabljanje svojega pedagoškega in raziskovalnega dela.

5.5.3 Mednarodne konference

Konferenčna dejavnost na FOV UM ima dolgoletno tradicijo. Konference združujejo strokovnjake iz domačega in mednarodnega prostora, ki s širšo javnostjo delijo svoje raziskovalne dosežke, hkrati pa v mednarodni raziskovalni prostor vključujejo študente na vseh stopnjah študija.

Mednarodna Blejska e-konferenca (Bled eConference), katere začetki segajo v leto 1988, se je začela kot prvi posvet o računalniškem izmenjevanju podatkov (Fakulteta za organizacijske vede, 2009). Konferenca se osredotoča na ključne teme, kot so digitalna preobrazba, umetna inteligenca in strojno učenje, podatkovna analitika in poslovna inteligenca, blockchain in digitalne valute, e-uprava in digitalna družba, kibernetika varnost ter številne druge. Konference z mednarodnim programskim odborom se vsako leto udeleži približno 250 udeležencev iz več kot 25 držav, od leta 2008 pa so referati vključeni tudi v ISI Conference Proceedings Citation Index, kar nakazuje visoko kakovost in prepoznavnost prispevkov na konferenci. Teme konference za zadnjih 10 let so predstavljene v tabeli 4.

Mednarodna konferenca v razvoju organizacijskih znanosti (International Conference on Organizational Science Development) je z delovanjem začela leta 1981 kot letno posvetovanje organizatorjev dela, trenutno ime pa je dobila leta 2003 (Fakulteta za organizacijske vede, 2009). Aktualne vsebine so npr. s področja organizacije in managementa, informatike, inženiringa poslovnih sistemov, kadrovskega managementa, družbene odgovornosti, e-izobraževanja, poslovnih modelov, managementa poslovnih procesov, managementa kakovosti. Poudarki konferenc od leta 2015 so razvidni iz tabele 4. Pri tem velja izpostaviti, da je

Mednarodna konferenca v razvoju organizacijskih znanosti najstarejša konferenca na UM.

Tabela 4: Pregled mednarodnih konferenc na FOV UM od leta 2015

Konferenca	Leto	Tema konference
Blejska e-konferenca (BeC)	2025	38. BeC Opolnomočenje za preobrazbo: oblikovanje digitalne prihodnosti za vse
	2024	37. BeC Odpornost skozi digitalne inovacije: omogočanje dvojnega prehoda
	2023	36. BeC Digitalna ekonomija in družba: Vloga digitalnih inovacij v času nestabilnosti
	2022	35. BeC Digitalno prestrukturiranje in (re)akcija človeka
	2021	34. BeC Digitalna podpora od krize do progresivnih sprememb
	2020	33. BeC Digitalno prestrukturiranje in (re)akcija človeka
	2019	32. BeC Približevanja tehnologije ljudem s ciljem trajnostnega razvoja družbe
	2018	31. BeC Digitalna preobrazba: obvladovanje izzivov
	2017	30. BeC Digitalna transformacija – od povezovanja stvari do transformacije naših življenj
	2016	29. BeC Digitalna ekonomija
	2015	28. BeC E-storitve za dobro počutje
Mednarodna konferenca o razvoju organizacijskih znanosti (MKORZ)	2024	43. MKORZ Zeleni in digitalni prehod – izziv ali priložnost
	2023	42. MKORZ Interdisciplinarnost šteje
	2022	41. MKORZ Izzivi družbe za priložnosti organizacij
	2021	40. MKORZ Vrednote, kompetence in spremembe in v organizacijah
	2020	39. MKORZ Organizacije se na krožišču inovativnosti in digitalne transformacije
	2019	38. MKORZ Ekosistem organizacij v dobi digitalizacije
	2018	37. MKORZ Organizacija in negotovosti v digitalni dobi
	2017	36. MKORZ Odgovorna organizacija
	2016	35. MKORZ Trajnostna organizacija
	2015	34. MKORZ Internacionalizacija in sodelovanje

Fakulteta se kot soorganizator vključuje tudi v organizacijo različnih mednarodnih konferenc, kot sta npr. SOR (International Symposium on Operations Research in Slovenia) in Informacijska družba.

5.5.4 Poletne šole in druge oblike sodelovanja (tedni mobilnosti, študijski obiski)

Prva mednarodna poletna šola FOV UM je bila organizirana leta 2009 v sklopu Mednarodne e-konference, kjer je bil program usmerjen na različne vsebine uporabe sodobnih informacijskih in komunikacijskih tehnologij za inovativno poslovanje. Študentom iz Hrvaške in Makedonije so predavali domači predavatelji ter profesorja

iz Nizozemske in Kitajske. Od leta 2021 fakulteta organizira poletno šolo z naslovom Organizacija, management in družba, v sklopu katere študenti dobijo nekaj osnovnih znanj s področja kadrovskih kompetenc, osnov podjetništva in razvoja poslovne ideje, vključevanja inženiringa v zeleni in digitalni prehod, uporabe umetne inteligence, marketinga v mednarodnem okolju in osrednje letošnje teme igrifikacije. S pridobljenimi znanji študenti rešujejo izziv iz realnega delovnega okolja v obliki študije primera in svoje rešitve na koncu tudi predstavijo. Študenti FOV UM se hkrati tudi aktivno udeležujejo poletnih šol v tujini, organiziranih predvsem kot KIP, ki združujejo kratkotrajno fizično mobilnost z virtualno komponento in tako študentom omogočajo kratko vzporedno mednarodno izkušnjo poleg študija na domači fakulteti.

V okviru tednov mobilnosti lahko omenimo mreženje med kolegi v mednarodnem prostoru, ki je ključno za širjenje idej in prenos znanja. Skozi delavnice in predavanja na dogodku se promovira mednarodno dejavnost Univerze v Mariboru, študijski programe fakultete in raziskovalne aktivnosti. Izmenjava idej in izkušenj s kolegi iz različnih držav prispeva k prenosu znanja in izboljšanju pedagoških ter raziskovalnih pristopov, hkrati pa so nova poznanstva tudi priložnost za sklepanje novih sporazumov in tesnejšega sodelovanja v prihodnosti.

Fakulteta že nekaj let uspešno organizira študijske obiske tako študentov kot tudi osebja v različna delovna okolja v evropski sosesčini, kjer lahko študenti spoznajo organizacijo dela in vodenja v velikih mednarodnih korporacijah in partnerskih institucijah. Študijski obiski so odlična priložnost za širitev različnih znanj in spoznanje raznolikih dobrih praks, ki jih lahko, tako študenti kot zaposleni, implementirajo na področju delovanja.

5.5.5 Revija Organizacija

Pomemben kanal internacionalizacije predstavlja tudi revija Organizacija, katere začetki segajo v leto 1963, ko je začela izhajati publikacija z naslovom Kadrovska politika – strokovni in informativni časopis za vprašanja kadrovske politike. Leta 1994 se je revija preimenovala v Organizacija s podnaslovom Revija za management, informatiko in kadre. Od leta 2008 objavlja izvirne znanstvene članke v angleškem jeziku (strokovni članki so bili sicer še vedno lahko objavljeni v slovenskem jeziku), od leta 2013 pa so objave izključno v angleškem jeziku, kar povečuje njihov doseg

in širjenje inovativnih idej v mednarodnem prostoru. Revija z mednarodnim uredniškim odborom je vključena v vrsto bibliografskih baz in indeksov, med drugim v Scopus in Web of Science – Emerging Sources Citation Index, objavljena je tudi na spletni strani založbe Sciendo (del založbe De Gruyter) (Fakulteta za organizacijske vede, 2009).

5.6 Pogled Fakultete za varnostne vede

5.6.1 Temelji mednarodnega sodelovanja

Mednarodno (so)delovanje Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru (FVV UM) se je začelo pred dobrimi štirimi desetletji, ko je bila fakulteta še Višja šola za notranje zadeve in je začela vzpostavljati povezave zunaj meja Slovenije, ki je bila takrat del Jugoslavije. Prvi koraki na sedaj mednarodnem prizorišču so vključevali partnerstva s sorodnimi šolami v Zagrebu, Beogradu in Skopju. Pravi preboj se je zgodil konec osemdesetih let 20. stoletja, ko je višja šola začela vzpostavljati odnose s policijskimi akademijami v Wiesbadnu in Münstru v Nemčiji ter z izobraževalnimi institucijami v Italiji in Avstriji (Meško, 2023; Sotlar idr., 2023). Ta zgodnja sodelovanja so postavila temelje sedanji mednarodni vpetosti fakultete.

V devetdesetih letih so mednarodne dejavnosti Višje šole za notranje zadeve in nato Visoke šole za notranje zadeve postale bolj ambiciozne. Višja šola za notranje zadeve se je vključila v Srednjeevropsko policijsko akademijo (MEPA), sodelovala pri oblikovanju in izvedbi njenega programa in bila vključena v vodenje akademije. Preko akademije je navezala stike z drugimi visokimi policijskimi šolami iz Poljske, Madžarske, Avstrije in Češke. Zelo pomemben mejnik mednarodnega sodelovanja je bila organizacija prve bienalne konference Policing in Central and Eastern Europe leta 1996, ki je postala in vse do danes ostala pomembna točka srečevanja znanstvenikov in praktikov s področja kazenskega pravosodja z vzhoda in zahoda, še posebej pa srednje Evrope in Zahodnega Balkana (Meško, 2023).

5.6.2 Globalno uveljavljanje in sodobne mednarodne iniciative

Preoblikovanje v fakulteto in vključitev v Univerzo v Mariboru na začetku 21. stoletja sta prinesla razmah mednarodnega sodelovanja fakultete. K temu so prispevali tudi mednarodni raziskovalni projekti, ki so vključevali partnerstva s

prestižnimi institucijami, kot sta Univerza v Cambridgeu in Državna univerza v Michiganu. Ena izmed prvih in najbolj opaznih pobud je bil projekt CRIMPREV, ki je potekal od leta 2006 do leta 2009. Tudi sicer so bili raziskovalni projekti vedno v središču mednarodnega sodelovanja fakultete. V projektu Daphne, ki je potekal od leta 2004 do leta 2006, je bil ustvarjen priročnik za žrtve zalezovanja, kar je pokazalo zavezanost fakultete k reševanju aktualnih družbenih vprašanj. Sledili so EEMUS (evropski magistrski program varnosti v lokalnih skupnostih), URBIS (vzpostavljanje evropskega doktorskega programa lokalnega varnostnega menedžmenta), ARIEL (projekt se je osredotočal na infiltracijo organizirane kriminalitete v legitimne gospodarske dejavnosti), Water Crimes (projekt o omejenih vodnih virih ter pojavnih oblikah kriminalitete, povezane z vodo), IMPRODOVA (projekt je bil namenjen izboljšanju odzivanja na nasilje v družini) in SHINE (projekt se je osredotočal na preprečevanje in obvladovanje spolnega nadlegovanja v nočnem življenju) (Meško, 2023; Sotlar idr., 2023). Ti in drugi projekti so poudarili sposobnost fakultete za reševanje širokega spektra varnostnih vprašanj skozi mednarodno sodelovanje. Tovrstna sodelovanja niso le izboljšala raziskovalne zmogljivosti fakultete, temveč so jo tudi postavila na vidno mesto na odru globalne akademske skupnosti.

Po pridružitvi Univerzi v Mariboru se je začel intenzivni proces mobilnosti študentov in zaposlenih v okviru programa Erasmus. V samo nekaj letih so mobilnosti dosegle take razsežnosti, da so postale temelj mednarodne strategije fakultete, ki je leta 2012 prvič sprejela tudi program mednarodnega sodelovanja. Preko programov, kot sta Erasmus+ in Swiss Mobility, je fakulteta omogočila izmenjave študentov in osebja s partnerji po vsej Evropi. Izmenjave niso bile namenjene le prenosu znanja; vključevale so tudi praktične obiske slovenskih institucij, kar je tujim študentom in profesorjem omogočilo celovito razumevanje lokalnega konteksta. Študenti so imeli številne študijske obiske institucij, podjetij in civilnih pobud na področju varnosti. Med letoma 2006 in 2009 je fakulteta sodelovala v projektu izmenjave študentov kriminologije z avstralskih in evropskih univerz. V tem obdobju je petnajst študentov FVV UM študiralo na avstralskih univerzah, medtem ko je petnajst avstralskih študentov študiralo v Sloveniji. Med letoma 2006 in 2023 je v okviru programa Erasmus na izmenjavo odšlo 193 študentov, na fakulteto pa je prišlo 265 tujih študentov. Danes partnerske institucije iz 40 držav pokrivajo skoraj celotno Evropo. Tujim študentom, ki pridejo na izmenjavo Erasmus, so na voljo predmeti v angleščini, seznanijo pa se tudi s praktičnim delom

različnih institucij v Sloveniji, kot so policija, zavodi za prestajanje kazenskih sankcij, nevladne organizacije in lokalne skupnosti (Sotlar idr., 2023).

Mednarodna strateška partnerstva so igrala ključno vlogo pri razvoju fakultete. V zadnjih dveh desetletjih je še bilo prisotno intenzivno sodelovanje z več uglednimi mednarodnimi organizacijami, kot so Evropska skupina za preučevanje družbenih norm (GERN), Evropsko kriminološko združenje (ESC), Ameriško kriminološko združenje (ASC), Združenje za doktorske programe s področja kriminologije in kazenskega pravosodja (ADPCCJ), Organizacija za varnost in sodelovanje (OVSE), Razvojni program Združenih narodov (UNDP), United Nations Academic Impact (UNAI), Ženevski center za upravljanje varnostnega sektorja (DCAF), Global Initiative against Transnational Organized Crime (GI-TOC), Max Planck Balkan Criminology Network (MPBCN), Agencija Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (CEPOL) in Evropska mreža za preprečevanje kriminalitete (EUCPN) (Meško, 2023; Sotlar idr., 2023).

Tudi konference so bile vedno del mednarodne strategije fakultete, prav tako mreženje. Poleg že omenjene konference iz leta 1996 (Criminal Justice and Security in Central and Eastern Europe) je treba omeniti tudi Evropsko kriminološko konferenco iz leta 2009, ki jo je fakulteta organizirala skupaj z Univerzo v Ljubljani in Slovensko akademijo znanosti in umetnosti ter odmevno mednarodno kriminalistično konferenco v letu 2011. FVV UM je leta 2017 začela organizirati tudi mednarodne konference s področja informacijske varnosti. Prva se je imenovala Central European Cybersecurity Conference, od leta 2019 pa je bila preimenovana v European Interdisciplinary Cybersecurity Conference, da bi poudarila interdisciplinarnost in razširila svoj doseg. Konferenca združuje raziskovalce in praktike s področja kibernetске varnosti v Evropi in spodbuja dialog med računalniškimi znanstveniki in raziskovalci z drugih področij, kot so vedenjske vede, sociologija, kriminologija, preiskovanje in pravo (Meško, 2023; Sotlar idr., 2023).

Leta 2008 je fakulteta v Piranu organizirala mednarodno dodiplomsko poletno šolo, leta 2018 pa v Ljubljani poletno doktorsko šolo. Fakulteta je sodelovala tudi pri izvedbi doktorskih šol GERN na univerzah v Dortmundu (2016) in Portu (2019) (Meško, 2023). Razvoj FVV UM torej priča o preobrazbi in rasti, ki jo vodi zavezanost k mednarodnemu sodelovanju. Od zgodnjih partnerstev znotraj

nekdanje Jugoslavije do trenutnega statusa globalne uveljavljenosti na področju varnostnih študij je fakulteta dosledno stremela k širjenju svojih obzorij in vključevanju v mednarodno akademsko skupnost.

Sodelavci Fakultete za varnostne vede so člani številnih uredniških odborov mednarodnih revij, med katerimi izstopajo *European Journal of Criminology*, *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, *Crime and Deviance*, *Criminal Justice and Behavior*, *International Criminology*, *Journal of Applied Security Research*, *Journal of Investigative Psychology and Offender Profiling*, *Policing – An International Journal*. Eden od sodelavcev je bil predsednik Evropskega združenja za kriminologijo (2018) in je tudi prejemnik nagrad za znanstveno odličnost in razvoj kriminologije ter študij na področju kazenskega pravosodja Ameriškega združenja za kriminologijo (*American Society of Criminology [ASC]*, 2022) in Akademije za kazensko pravosodje (*Academy of Criminal Justice Sciences [ACJS]*, 2024) na globalni ravni. Skozi dejavna partnerstva, raziskovalne projekte, izobraževalne izmenjave in konference je fakulteta zgradila živahno mrežo globalnih sodelovanj, ki še naprej oblikujejo njeno prihodnost.

6 Izzivi in prihodnost internacionalizacije

Univerza v Mariboru ima bogato zgodovino in vrsto ključnih dosežkov na področju internacionalizacije, ki odražajo njen uspešen pristop k integraciji v globalni akademski svet. V prvi vrsti, že od devetdesetih let prejšnjega stoletja, Univerza v Mariboru izvaja strateško internacionalizacijo, ki je presegla zgolj mobilnost študentov in profesorjev ter se preoblikovala v celostno vključevanje mednarodnih dimenzij v izobraževalne in raziskovalne aktivnosti.

Izhajajoč iz »Resolucije Sveta o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše 2021–2030«, sprejete leta 2021, prihodnost internacionalizacije obeta intenzivno povezovanje visokošolskih ustanov. Ta okvir določa strateške prednostne naloge za izboljšanje kakovosti, vključujoče narave ter digitalne in zelene razsežnosti izobraževalnih sistemov v Evropske unije. Med ključnimi cilji je krepitev evropskega terciarnega izobraževanja, oblikovanje nadnacionalnih zavezništev, združevanje virov, mobilnost in sodelovanje ter spodbujanje raziskav in inovacij (»Resolucija Sveta o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in

usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše 2021–2030«, 2021).

Priporočila Sveta Evropske unije iz 2022 pozivajo k razvoju skupnih študijskih programov, evropske diplome, inovativnih transnacionalnih dejavnosti ter poglobljenega sodelovanja v visokošolskem izobraževanju. Svet Evropske unije kliče h krepitvi evropske razsežnosti visokošolskega izobraževanja, raziskav in inovacij ter sinergij med njimi, podpori zavezništev visokošolskih institucij, kot so »evropske univerze«, in širitvi pobude za evropsko študentsko izkaznico (»Priporočilo Sveta z dne 5. aprila 2022 o vzpostavljanju povezav za učinkovito evropsko sodelovanje na področju visokošolskega izobraževanja«, 2022).

Na področju znanosti Evropska komisija in Svet Evropske unije v 2021 izpostavljata krepitev odprtega raziskovalnega in inovacijskega okolja, zasnovanega na skupnih načelih in vrednotah. Države članice Evropske unije so zavezane k uporabi skupnih vrednot za raziskave in inovacije: odličnost, odprta znanost, etika, svoboda raziskovanja, enakost spolov, prosti pretok znanja, ustvarjanje vrednosti in družbeni učinek (»Priporočilo Sveta (EU) 2021/2122 z dne 26. novembra 2021 o Paktu za raziskave in inovacije v Evropi«, 2021).

Nacionalna strategija internacionalizacije Slovenije do 2030 opredeljuje tri prednostna področja: aktivno vključenost slovenskega visokega šolstva v EU, internacionalizacijo doma z vključevanjem mednarodnih razsežnosti v kurikulum in mednarodno mobilnost študentov, ki spodbuja krajše oblike izmenjav (Direktorat za visoko šolstvo, n. d.). Univerza v Mariboru se pripravlja na izzive prihodnosti, ki bodo vključevali hitro prilagajanje in digitalizacijo, da se izboljša kakovost izobraževanja, krepí družbena odgovornost in zagotavlja realizacija načel globalnega sodelovanja.

Ne glede na jasne evropske in nacionalne usmeritve prihodnjega razvoja internacionalizacije, ki le-te ne vidijo zgolj kot cilj, ampak predvsem kot sredstvo oziroma nabor orodij, s katerimi visokošolske institucije izboljšujejo kakovost izobraževanja in raziskovanja ter krepijo svojo družbeno odgovorno vlogo, je zagotavljanje realizacije načel globalnega sodelovanja, inkluzije in družbeno odgovornega deljenja znanja ter inovacij lahko tudi v prihodnosti pod pritiskom spreminjajočih se političnih in ekonomskih razmer, ki bodo potencialno zahtevale

prilagoditve tudi s strani Univerze v Mariboru. Hitra odzivnost in prilagajanje bosta izziv, ki bo najverjetneje tesno povezan s stopnjo digitalizacije in naborom razvitih inovativnih oblik mobilnosti, ki same po sebi ne bodo odvisne od tovrstnih spreminjajočih se faktorjev.

Viri in literatura

- Direktorat za visoko šolstvo. (n. d.). *Internacionalizacija visokega šolstva*.
<https://www.gov.si teme/internacionalizacija-visokega-solstva/>
- Ekonomsko-poslovna fakulteta Univerze v Mariboru. (2023). *Strategija Ekonomsko-poslovne fakultete Univerze v Mariboru 2022–2030*. Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Fakulteta za organizacijske vede. (2009). *50 generacij Fakultete za organizacijske vede Univerze v Mariboru*. Moderna organizacija.
- Fakulteta za organizacijske vede. (n. d.). *Strategija razvoja Fakultete za organizacijske vede Univerze v Mariboru 2022–2027*. https://www.fov.um.si/wp-content/uploads/2023/10/strategija_razvoja_fakultete_za_organizacijske_vede_um_2022-2027.pdf
- Hauptman, L., in Oplotnik, Ž. (ur.). (2019). *60 let študija ekonomskih in poslovnih ved*. Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Hauptman Komotar, M. (2019). Comprehensive internationalisation of Slovenian higher education? The rhetoric and realities. *Higher Education*, 77, 871–887. <https://doi.org/10.1007/s10734-018-0306-6>
- Kerin, D. (ur.). (1985). *Univerza v Mariboru: 10 let Univerze v Mariboru*. Univerza v Mariboru.
- Koletnik, M. (ur.). (2009). *Samoevalvacijsko poročilo za leto 2008 o organizaciji, izvedbi in razvoju izobraževalne in znanstvene dejavnosti*. Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta.
- Meško, G. (2023). Raziskovalno delo Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru v zadnjih petdesetih letih (1973–2023). V G. Meško (ur.), *Znanstveno raziskovanje in pedagoška dejavnost Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru (1973–2023)* (str. 9–42). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Nacionalni program visokega šolstva Republike Slovenije (NPVS). (2002). *Uradni list RS*, (20/02). <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2002-01-0853>
- Petrović Jesenovac, B. P. (2011). Internacionalizacija visokega šolstva. *Socialno delo*, 50(1), 67–70. https://revija-socialnodelo.si/mma/Internacionalizacija_URN_NBN_SI_DOC-OJ4CV347.pdf/2019012115151228/
- Pravna fakulteta Univerze v Mariboru, Inštitut za civilno, primerjalno in mednarodno zasebno pravo. (n. d.). *Projekti*. ACJ. <https://pf.um.si/acj/projekti/>
- Priporočilo Sveta z dne 5. aprila 2022 o vzpostavljanju povezav za učinkovito evropsko sodelovanje na področju visokošolskega izobraževanja. (2022). *Uradni list Evropske unije*, (C 160). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/ALL/?uri=CELEX%3A32022H0413%2801%29>
- Priporočilo Sveta (EU) 2021/2122 z dne 26. novembra 2021 o Paktu za raziskave in inovacije v Evropi. (2021). *Uradni list Evropske unije*, (L 431). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021H2122>
- Resolucija o nacionalnem programu visokega šolstva Republike Slovenije 2007–2010 (ReNPVS). (2007). *Uradni list RS*, (94/07). <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2007-01-4694>
- Resolucija o nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020 (ReNPVŠ11-20). (2011). *Uradni list RS*, (41/11). <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2011-01-1974>

- Resolucija o nacionalnem programu visokega šolstva do 2030 (ReNPVŠ30). (2022). *Uradni list RS*, (49/22). <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2022-01-0984>
- Resolucija Sveta o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše 2021–2030. (2021). *Uradni list Evropske unije*, (C 66). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex%3A32021G0226%2801%29>
- Sotlar, A., Zahirović, A., Modic, M., in Erjavec, B. (ur.). (2023). *Od notranjih zahtev do varstvoslovja – zgodba o nastajanju in razvoju Fakultete za varnostne vede*. Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Toplak, L., Zorko, Z., Lorber, L., in Borovac, V. (ur.). (2000). *25 let Univerze v Mariboru*. Univerza v Mariboru.
- Univerza v Mariboru: Internacionalizacija visokega šolstva. (3. 3. 2014). Mediaspeed. <https://www.mediaspeed.net/galerija/dogodki/10172-univerza-v-mariboru-internacionalizacija-visokega-solstva>
- Univerza v Mariboru. (2014). *Strategija razvoja Univerze v Mariboru 2013–2020*. <https://dk.um.si/Dokument.php?id=70182>
- Univerza v Mariboru. (2021). *Strategija Univerze v Mariboru 2021–2030*. Univerzitetna založba Univerze v Mariboru. <https://doi.org/10.18690/978-961-286-443-9>
- Univerza v Mariboru. (5. 7. 2022). *Dekanica prof. dr. Vesna Rijavec prejela častni doktorat Pravne Fakultete Univerze v Gradcu*. <https://www.um.si/objava/dekanica-prof-dr-vesna-rijavec-prejela-castni-doktorat-pravne-fakultete-univerze-v-gradcu/>
- Univerza v Mariboru. (2024). *Poslovno poročilo Univerze v Mariboru 2023*. <https://www.um.si/dokument/programi-dela-financni-nacrti-in-poslovna-porocila>
- Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta. (n. d.). *O fakulteti: Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru*. <https://ff.um.si/o-fakulteti/>
- Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta. (2024a). *11. mednarodna prevodoslovna poletna akademija in simpozij TRANS 2024*. <https://ff.um.si/dogodek/11-mednarodna-prevodoslovna-poletna-akademija-in-simpozij-trans-2024/>
- Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta. (2024b). *Slovenščina na prvi pogled: Poletna šola slovenskega jezika kot drugega in tujega jezika*. <https://ff.um.si/dogodek/slovenscina-na-prvi-pogled-poletna-sola-slovenskega-jezika-kot-d drugega-in-tujega-jezika/>
- Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta. (2011). *Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta: 50 let: zbornik* (Revija za elementarno izobraževanje, let. 4, pos. št.). Založba PEF, Pedagoška fakulteta.
- Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta. (2022). *Strateški razvojni načrt Pedagoške fakultete UM 2022–2030*. *Strateski-razvojni-nacrt-UM-PEF-2022-2030.pdf*
- Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta. (n. d. a). *Kakovost (Samo)evalvacija*. <https://pf.um.si/o-nas/kakovost-samoevalvacija>
- Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta. (n. d. b). *Poletne šole*. <https://www.pf.um.si/studij/erasmus/poletna-sola/#:~:text=Tak%C5%A1ne%20%C5%A1ole%20so%20odli%C4%8Den%20na%C4%8Din%20za%20nadgrajevanje%20pravnega,ki%20so%20lahko%20kasneje%20v%20poklicu%20zelo%20koristni>
- Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta. (n. d. c). *Raziskovanje*. <https://pf.um.si/raziskovanje/>
- Žišt, F. (14. 12. 2024). Zakon o visokem šolstvu: Kaj prinaša »kompromisni predlog«? Bodo na univerzah govorili angleško ali slovensko?: (analiza). *Večer*. <https://vecer.com/v-soboto/analiza-zakon-o-visokem-solstvu-kaj-prinasa-kompromisni-predlog-bodo-na-univerzah-govorili-anglesko-ali-slovensko-10372040>

